

АСТРОНОМСКА ТАКМИЧЕЊА 2010 И 2011 ГОДИНЕ

СЛОБОДАН НИНКОВИЋ¹ и ИВАН МИЛИЋ²

¹ *Астрономска опсерваторија, Волгина 7, 11060 Београд, Србија*
E-mail: sninkovic@aob.bg.ac.yu

² *Астрономска опсерваторија, Волгина 7, 11060 Београд, Србија*
E-mail: ivanzmilic@gmail.com

Резиме: Овај преглед астрономских такмичења, одржаних у току 2010. и 2011. године, бави се како оним у Србији, тако и учешћем и резултатима такмичара из Србије на међународним такмичењима.

1. УВОД

У склопу својих активности Друштво астронома Србије (ДАС) се бави и организовањем астрономских такмичења за ученике средњих школа. Конкретно, за ову врсту активности задужено је тело које се зове Национални астрономски олимпијски комитет (НАОК). НАОК организује астрономска такмичења у Србији, а такође и одлазак такмичара из Србије у иностранство на међународна такмичења. Ова активност, са прекидом у 2003. години, одвија се редовно од 2002. Такође је већ традиција да се о астрономским такмичењима саопштава на конференцијама „Развој астрономије код Срба“ и потом објављују чланци у зборнику радова (Милер, 2009; Милер, 2011; Нинковић и Милић, 2011).

С обзиром да су се поменути чланци бавили астрономским такмичењима одржаним до почетка 2010. године, предмет овог чланка биће такмичења одржана током 2010. и 2011. године.

2. НАГРАДА „ЈЕЛЕНА МИЛОГРАДОВ-ТУРИН“

Стицајем околности, баш у периоду на који се односи овај чланак (прецизније 3. фебруара 2011. године), преминула је проф. др Јелена Милоградов-Турин, оснивач астрономских такмичења у Србији.

Јелена Милоградов-Турин (рођена у Београду 1935. године) била је наставник на Београдском универзитету. Каријеру је завршила као редовни професор на Математичком факултету 2002. године. За историју астрономских такмичења у Србији заслужна је јер је 2002. године организовала одлазак прве двојице такмичара из наше земље (тада СР Југославија) на Међународну астрономску олимпијаду. Тако је започела такмичарска активност у области астрономије код нас. Јелена Милоградов-Турин била је први председник НАОК. Имајући у виду њене заслуге НАОК је на својој седници одржаној 18. марта 2011. године донео одлуку да се уведе награда за најбољег такмичара на Републичком такмичењу у Србији која носи име „Јелена Милоградов-Турин“. Први добитник је Стефан Анђелковић, најуспешнији такмичар на Републичком такмичењу у Србији 2011. године (иначе тада ученик Математичке гимназије а сада студент Физичког факултета Универзитета у Београду).

3. АСТРОНОМСКА ТАКМИЧЕЊА У 2010 ГОДИНИ

Током 2010. године најпре је одржано Регионално такмичење у три града, у исто време са истим питањима и задацима. Радило се о Београду (14 такмичара), Алексинцу (4) и Новом Саду (5).

Отприлике месец дана касније у Београду је одржано Републичко такмичење које је окупило 20 такмичара. То су били најуспешнији такмичари из поменутих три града којима су се придружили и такмичари који су били ослобођени Регионалног такмичења због својих сјајних резултата на међународним такмичењима.

У 2010. години Србија је била представљена на два међународна астрономска такмичења: Међународна олимпијада из астрономије и астрофизике (МОАА, о њој детаљније у чланку Нинковића и Милића, 2011) и Међународна астрономска олимпијада (МАО, о том такмичењу видети још Милер, 2009 и 2011).

МОАА 2010. године одржана је у Пекингу, од 12. до 21. септембра. Србија је имала пет такмичара: Александар Васиљковић, Стефан Анђелковић, Огњен Марковић, Филип Живановић и Милена Милошевић (сви из Математичке гимназије). Са њима су као пратиоци или вође тима путовали мр Соња Видојевић и др Слободан Нинковић. Постигнути успех је следећи: златна медаља (Васиљковић), две сребрне медаље (Живановић и Марковић), једна бронзана медаља (Анђелковић) и једна похвала (Милошевић).

МАО 2010. године је одржана на полуострву Крим (Украјина), од 16. до 24. октобра. Србија је била представљена са пет такмичара: Стефан Баца, Вања Шарковић (старији узраст), Ђорђе Жикелић, Иван Танасијевић и Лука Бојовић (млађи узраст); сви ови ученици су из Математичке гимназије. Са њима су као пратиоци путовали Иван Милић (педагошки руководилац и члан међународног жирија) и др Слободан Нинковић. Постигнути успех је следећи: златна медаља (Танасијевић), сребрна медаља (Бојовић), две бронзане медаље (Баца и Жикелић).

4. АСТРОНОМСКА ТАКМИЧЕЊА У 2011 ГОДИНИ

Као и претходне године, најпре је одржано Регионално такмичење, у два града, Београду (14 учесника) и Новом Саду (3 учесника).

Следећег месеца (јун) у Београду је одржано Републичко такмичење (19 учесника).

Исто као у 2010. години, и у 2011 имали смо МОАА и МАО. Место одржавања МОАА 2011. године било је Краков и Катовице (Пољска), од 25. августа до 4. септембра. Србија је имала пет такмичара: Стефан Анђелковић, Огњен Марковић, Филип Живановић, Стефан Баца и Иван Танасијевић (сви из Математичке гимназије). Са њима су као пратиоци или вође тима путовали Александар Васиљковић и др Слободан Нинковић. Постигнути успех је следећи: две сребрне медаље (Анђелковић и Марковић), једна бронзана медаља (Живановић) и једна похвала (Баца).

МАО 2011. године је одржана у Алма-Ати (Казахстан), од 22. до 30. септембра. Србија је била представљена са пет такмичара: Александар Миладиновић, Душан Шобот, Иван Танасијевић и Лука Бојовић (старији узраст), као и Владимир Сладојевић (млађи узраст); сви ови ученици су из Математичке гимназије. Са њима су као пратиоци путовали Никола Божић и Иван Милић (педагошки руководиоцац и члан међународног жирија). Постигнути успех је следећи: три бронзане медаље (Миладиновић, Шобот и Танасијевић).

Слика 1. Учесници Међународне астрономске Олимпијаде 2011. године у Алма-Ати са вођом пута, Николом Божићем.

5. УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

НАОК се нада да ће активност у вези астрономских такмичења моћи да буде настављена и у наредном периоду. Одлазак на међународна такмичења често је скопчан са великим тешкоћама које се тичу финансирања. До сада је то, упркос свему, било успешно решавано. Такође, једном у будућности Србија ће се наћи у обавези да прихвати организацију једног светског астрономског такмичења. Околност да у овом тренутку постоје два таква такмичења свакако неповољно утиче на токове усавршавања младих у области астрономије.

Околност да је астрономија у средњим школама у Србији, као наставни предмет, веома слабо заступљена изискивала је од самог почетка ангажовање посебних инструктора који би радом са талентованим средњошколцима попунили празнину. Овим настаје проблем како инструкторе адекватно наградити. Немогућност адекватног награђивања је и била узрок одустајања неких способних инструктора. С друге стране, како су овакви инструктори углавном везани за Београд, јављао се нови проблем, како да се обучавају талентовани средњошколци који се школују ван главног града. С тим у вези је 2011. године Немања Мартиновић, истраживач-сарадник Астрономске опсерваторије у Београду, покренуо иницијативу да се у просторијама Рачунског центра Универзитета у Београду одржавају предавања са темама из оквира програма МОАА. Садржај ових предавања захваљујући савременим електронским средствима комуникације доступан је практично сваком у Србији.

Осим поменутог награђивања, са инструкторима постоји још један проблем, који се тиче пре свега оних млађих инструктора којима предстоји обимно стручно и научно усавршавање, а које често изискује дужи, или низ краћих, боравак у иностранству. У том правцу постоји идеја да се на припремама и организацији такмичења ангажују досадашњи такмичари-олимпијци. Пример за то је случај Александра Васиљковића, бившег ученика Математичке гимназије из Београда, а од 2010. године студента Универзитета у Кембриџу (Велика Британија). Као што се и из горњег текста види, Васиљковић је 2010. године био такмичар на МОАА, а следеће 2011. године био је на истој врсти међународног такмичења пратилац такмичара.

Литература

- Милер Ратомирка: 2009, „XII међународна астрономска олимпијада“, Зборник радова конференције РАЗВОЈ АСТРОНОМИЈЕ КОД СРБА V, ур. Милан С. Димитријевић, *Публикације Астрономског друштва „Руђер Бошковић“*, **8**, 859-868.
- Милер Ратомирка: 2011, „XIV међународна астрономска олимпијада“, Зборник радова конференције РАЗВОЈ АСТРОНОМИЈЕ КОД СРБА VI, ур. Милан С. Димитријевић, *Публикације Астрономског друштва „Руђер Бошковић“*, **10**, 1315-1326.

Нинковић Слободан, Милић Иван: 2011, „Учешће српског националног тима на Трећој међународној олимпијади из астрономије и астрофизике“, Зборник радова конференције РАЗВОЈ АСТРОНОМИЈЕ КОД СРБА VI, ур. Милан С. Димитријевић, *Публикације Астрономског друштва „Руђер Бошковић“*, **10**, 1327-1330.

ASTRONOMICAL CONTESTS IN 2010 AND 2011

The present review concerns the astronomical contests held in 2010 and 2011 both, those inside Serbia, as well as the participation and results of contestants from Serbia in international contests.